ת"א 49064-05-24 אליאסי נ' רשת מדיה בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

לפני **כבוד השופט דוד יצחק**

תובעים	**יואב אליאסי**
	נגד
נתבעים	**1. רשת מדיה בע"מ** **2. רביב דרוקר**

בשם התובע: עו"ד יניב לנקרי ועו"ד לירז רעיה קקון לנקרי

בשם הנתבעים: עוה"ד דורון קול ועו"ד יסמין פפרמן

<u>פסק דין</u>

לפני תביעה מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן – **חוק איסור לשון הרע או החוק**) לפיצוי נזיקי בסך של 245,000 ₪.

<u>רקע וטענות הצדדים</u>

1. התובע, "משפיען רשת" ומוביל דעה בישראל, אמן ויוצר אשר פעיל ברשתות החברתיות השונות ולו מאות אלפי עוקבים.

2. הנתבעת 1, חברה בעלת רשיון שידורי טלוויזיה מהרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו המשדרת באפיק 13 בטלוויזיה.

3. הנתבע 2, עיתונאי חוקר ופובליציסט ישראלי, משמש כמפיק ומגיש תוכנית הטלוויזיה "אזור בחירה" המשודרת בערוץ 13 (להלן – **התוכנית**).

4. ביום 22.2.2024, בפתיח התוכנית, פרסם הנתבע 2 מונולוג קצר הנמשך על פני כדקה וחצי ובו נאמרו הדברים הבאים (להלן – **הפרסום**):

> "תסתכלו על התמונה המפחידה הזאת, אכן, כן זה הצל, מהדמויות הכי קיצוניות שחיות פה. וכן, הוא מחזיק תעודת הערכה מהמשטרה. לא רבים יודעים, הצל הוא הזרוע התעמולתית החיצונית של בן גביר. בכל פעם שבן גביר, רעייתו, מקורבו בנצי גופשטיין, רוצים להעביר מסרים פומביים לא בשמם, הם מעבירים את זה לצל והוא מעביר בשמם. עכשיו הוא קיבל נשק בכיתת הכוננות של תל אביב. יד רוחצת יד. ליד הצל, עומד פקד מאיר סויסה, אותו קצין שזרק רימון הלם בכינון ישיר על מפגיני קפלן ואז מפליא להכות בהם את מכותיו כל שבת. בן גביר כבר הודיע בבוטות, שהוא יקדם אותו. הכי בוטה, הכי פוליטי. מח"ש — שותקים, היועצת המשפטית - מגמגמת. מהצד השני תראו כמה מוזר, בן גביר מקבל מחמאות"[1]

5. לטענת התובע, הוא צפה בתוכנית יחד עם בני משפחתו וילדיו הקטינים ונפגע מאוד מדברי הנתבע 2 אשר הופנו אליו במסגרת הפרסום. לטענתו, בפרסום האמור הנתבעים הוציאו דיבתו באופן שבו הוצג, ולא טרחו לבקש את תגובתו טרם שידור הדברים. התובע טוען, כי הוא אינו גוף תעמולתי פוליטי, אינו מעביר מסרים, אינו דמות קיצונית ואינו עושה "סחר" בנשק שקיבל כדין כמתנדב בכיתת הכוננות בתל אביב.

6. עוד טוען התובע, כי הוא אזרח שומר חוק ללא עבר פלילי שעבר קורסים והכשרות כדי להתנדב, ושאין לו שום קשר במישרין או בעקיפין עם אשתו של השר בן גביר או עם בנצי גופשטיין. לטענתו, השתייכותו לצד הימני במפה הפוליטית היא שהעניקה לנתבעים רוח גבית להתנכל לו ולפרסם נגדו דברי דיבה. התובע מוסיף, כי בעקבות השידור בפריים טיים הוא נותר בהלם, ספג השמצות רבות ברשת ונאלץ להגיב פומבית כדי להדוף את הטענות חסרות השחר שרמסו את שמו הטוב.

7. התובע מפנה בכתב התביעה לתגובה שפורסמה באתר "ICE" שם פירט את שירותו הצבאי, וכן את ההכשרות והקורסים השונים בהם השתתף לרבות, ירי מעשי, לימודי מכללה לביטחון וחקירות, התנדבות במשטרה, השתלמויות ירי בשטח בנוי, לוחמה בטרור, וקורסי ירי והצטיינות בכיתת הכוננות.

8. על פי הנטען בכתב התביעה, הנתבעים השפילו אותו, עשו אותו מטרה לבוז וללעג וביזו אותו בהתאם לסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, כאשר שידור הטלוויזיה בזמן צפיית שיא העצים את הפגיעה. התובע טוען כי עשרות אלפי התגובות והשיתופים במרשתת ובאתרי הנתבעים גרמו לחשיפה

[1] במהלך המונולוג מוצג סרטון מתוך מליאת הכנסת בו ח"כ ארז מלול מחמיא לבן גביר על "שמות מזרחיים במשטרה שמקודמים".

של מיליוני צופים, המצדיקה פסיקת פיצוי גבוה. עוד טען התובע, כי אופי המילים הקשות ואורך הטקסט של הדברים, מלמדים על חומרת המעשה ולא על מעידה חד-פעמית או פליטת קולמוס.

9. לטענתו, פעולות הנתבעים חוסות תחת הגדרת "נזק" לפי סעיף 2 לפקודת הנזיקין, ומהוות "שקר מפגיע" לפי סעיף 58 לפקודה, שכן נגרם לו הפסד ממוני ואי-ממוני ניכר בניסיונו להגן על שמו הטוב. עוד טוען התובע, כי לנתבעים לא עומדת אף הגנה מההגנות שבחוק, וכי הוראות סעיפים 14 ו-15 אינן חלות כלל מאחר שלא מדובר בהבעת דעה עניינית. לטענתו, הוא זכאי לפיצוי בגין נזק מוגבר נוכח התנהגותם של הנתבעים שהמשיכו לחפש תבערה כמוצאות שלל רב, היקף הפרסום העצום והצורך בהרתעת מוציאי דיבה פוטנציאליים מהתקשורת.

10. התובע העמיד את תביעתו בגין רכיב הנזק הממוני על סך של 30,000 ₪, עקב הצורך לפנות את זמנו ולעדכן את עוקביו הרבים ברשתות ובערוצי התקשורת עקב חשיפת הפרשה. לטענתו, באשר לנזק שאינו ממוני, פגיעתם הקשה והמתמשכת של הנתבעים בשמו הטוב ובפועלו, גרמה לו לעגמת נפש וסבל רב אשר לא ניתן לאמוד בקלות בכסף. משיקולי אגרה בלבד, העמיד את תביעתו בגין רכיב הנזק שאינו ממוני על סך של 225,000 ₪.

11. נוסף על כך, התובע עותר כי בית המשפט יורה לנתבעים לפרסם הודעת התנצלות בנוסח שיוצע על ידי בית המשפט בכל ערוצי התקשורת שבהם פורסם הקטע, וכן לפרסם הודעה זהה בעיתון יומי שתפוצתו עולה על 400,000 עותקים. כמו כן עותר התובע להסרת המקטעים מהמרשתת ולחייב את הנתבעים בתשלום מלוא סכום התביעה, בהוצאות משפט ובשכר טרחת עורך דין.

12. הנתבעים כפרו בטענות התובע בכתב ההגנה מטעמם. לטענתם, התובע הוא ראפר ישראלי ומשפיען רשת המזוהה עם הימין הקיצוני של המפה הפוליטית, ומגדיר את עצמו כבעל מעמד ציבורי ומוביל דעה בישראל.

13. הנתבעים טענו, כי התביעה נסובה על מונולוג ביקורתי קצר ששודר בתוכנית ביום 22.2.2024, ובו הביע הנתבע 2 את דעתו האישית וביקר את התנהלות משטרת ישראל. על פי הנטען בכתב ההגנה, הביקורת התמקדה בהחלטת המשטרה להעניק תעודת הערכה לתובע, שהינו דמות קיצונית ושנויה במחלוקת המהדהדת מסרים של השר לביטחון לאומי ומקורביו.

14. לטענת הנתבעים, התובע מנהל מזה כעשור פעילות ענפה ברשתות החברתיות, עם כ-734,000 עוקבים בפייסבוק וכ-310,000 עוקבים באינסטגרם, ומגדיר את עצמו כאדם המשפיע ביותר על השיח והתקשורת בארץ. במסגרת פעילותו, התובע מביע עמדות המזוהות עם הימין הקיצוני של המפה הפוליטית, מעלה תכנים פרובוקטיביים כגון קביעות ששמאלנות היא הפרעה נפשית וסכנה למדינת ישראל, וכי נאציזם זה שמאל.

15. לטענתם, בראיון משנת 2019 הבהיר התובע שאין לו שום בעיה עם המילה "קיצוני" וכי הוא אינו רואה בה דבר מעליב. התובע נוהג להתבטא בצורה מכפישה, משתלחת ובוטה ולקרוא לחרם ולשיימינג נגד אנשים שונים.

16. עוד טענו הנתבעים, כי לפי דו"ח השנאה של קרן ברל כצנלסון משנת 2016, עמוד הפייסבוק של התובע זכה לתואר "מחולל השנאה הגדול ביותר ברשת כנגד ערבים" יחד עם ארגון להב"ה. לטענתם, התובע תוקף באופן עקבי את עיתונאי רשת 13, קרא להחרים את שידורי הערוץ, וכינה אותם בשמות גנאי כגון "מהנדסי מוחות עלובים", "חלאה", "מחבל" ו"טרול אינטרנטי ואדם בזוי".

17. הנתבעים הוסיפו וטענו, כי הרקע לפרסום הוא תעודת הערכה שקיבל התובע ממשטרת ישראל ביום 20.2.2024 ופרסום תמונת הטקס על ידו בפייסבוק. לטענתם, הפרסום נעשה באופן התואם לחלוטין את הוראות הדין וחוק איסור לשון הרע, וקיימת חשיבות ציבורית מובהקת בביקורת על רשויות האכיפה ובפרט בנוגע לתובע. הנתבעים מוסיפים וטוענים, כי בחינה אובייקטיבית של הפרסום מעלה שאין בו כל לשון הרע כלפי התובע, בייחוד נוכח העובדה שהוא עצמו מגדיר את דמותו כקיצונית.

18. לטענתם, אין כל דיבה בייחוס קשרים ישירים או עקיפים לתובע מול אשתו של בן גביר ובנצי גופשטיין, עמם הוא חולק עמדות ודעות, בייחוד כשהתובע אינו מכחיש קשר לשר בן גביר עצמו.

19. עוד טוענים הנתבעים , כי המבחן לקיומו של לשון הרע הוא אובייקטיבי בלבד ונעשה תוך בחינת מכלול הדברים והקשרם, ובמקרה דנא מדובר בביקורת לגיטימית על משטרת ישראל ולא בפרסום משפיל כלפי התובע. לטענתם, ייחוס עמדות פוליטיות קיצוניות אינו מהווה לשון הרע לפי פסיקת בתי המשפט, קל וחומר כאשר התובע עצמו מצהיר בגאווה על היותו קיצוני. לטענתם, הגדרת התובע כ"זרוע תעמולתית של בן גביר" אינה מהווה דיבה, שכן התובע מזדהה כתומך נלהב של השר, מהדהד את מסריו וקורא להצביע לו באופן פומבי.

20. הנתבעים מציינים, כי ייחוס קשרים לתובע מול ארגון להב"ה ובנצי גופשטיין אינו מהווה לשון הרע לשיטת התובע עצמו, אשר הצהיר בעבר בפומבי כי הוא ובנצי גופשטיין ימשיכו לשלב כוחות נגד כוחות הרשע. עוד נטען, כי הביטוי "יד רוחצת יד" נאמר בהקשר של ביקורת על החלטת משטרת ישראל להעניק תעודת הערכה לאחד מתומכיו הבולטים של השר הממונה עליה, ואינו מייחס עבירה פלילית כלשהי. לטענתם, הפרסום מבוסס על עובדות אמיתיות לחלוטין הנתמכות בראיות ובפרסומים של התובע עצמו, ונוגע לדמות ציבורית מוכרת בעלת עניין ציבורי ממשי המקנה הגנה מלאה.

21. הנתבעים מוסיפים, כי עומדת להם הגנת "אמת בפרסום" לפי סעיף 14 לחוק, שכן תוכן הפרסום הוא אמת ויש בו עניין ציבורי רב לאור מעמדו הציבורי של התובע. לטענתם, הפרסום גם חוסה תחת הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 לחוק, ובפרט בסעיפי המשנה 15(2), 15(4) ו-15(6).

22. נוסף על כך טוענים הנתבעים כי הבעת דעה על גוף ציבורי ועל דמות ציבורית נהנית מהגנה רחבה במיוחד בפסיקה, וכי אין חובה משפטית או נוהג לבקש את תגובתו של מושא הביקורת בטור דעה אישי.

23. לטענתם, כי עילת התביעה בגין עוולת שקר מפגיע לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש] אינה יכולה לעמוד, כיוון שהתובע לא הראה שמתקיימים יסודות העוולה ובפרט לא הוכיח זדון, כזב בפרסום או נזק ממון כנדרש בדין. לטענתם, כתב התביעה רצוף סילופים עובדתיים המפרים את חובת התום הלב וההגינות הדיונית לפי תקנה 3(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

24. עוד טענו הנתבעים בכתב ההגנה, כי התובע ציטט את הפרסום באופן מסולף וטען בכזב כי נאלץ לכתוב תגובה שגזלה מזמנו, למרות שתגובה זו פורסמה בפייסבוק שלו ביום 8.11.2023, כארבעה חודשים לפני הפרסום מושא התביעה.

25. אשר לסעדים המבוקשים, לטענתם התובע אינו זכאי לסעדים המבוקשים, שכן הוא בחר במסלול נזיקי רגיל ולא במסלול ללא הוכחת נזק, ומשכך חלה עליו החובה להוכיח את נזקיו הנטענים באמצעות ראיות פוזיטיביות. עוד טענו הנתבעים, כי יש לדחות את דרישת התובע לפיצוי בגין נזק מוגבר, שכן לפי סעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע, ניתן לשקול פיצוי כזה רק בתביעות במסלול ללא הוכחת נזק. הנתבעים מוסיפים וטוענים, כי יש לדחות את הבקשה לפרסום התנצלות מאחר שהדברים היו אמת והבעת דעה, וממילא לבית המשפט אין סמכות חוקית להורות על סעד של התנצלות.

<u>מהלך הדיון והראיות</u>

26. בהליך דנא התקיים דיון קדם משפט אחד, באחריתו ניתן צו להגשת ראיות ונקבע מועד לישיבת הוכחות. מטעם התובע הוגש תצהיר עדות ראשית של התובע. מטעם הנתבעים הוגש תצהיר עדות ראשית של הנתבע 2, וכן צורפו מספר ראיות לתצהירו הכוללות פרסומים שונים.

27. ביום 2.11.2026 התקיימה ישיבת הוכחות במסגרתה נחקרו התובע והנתבע 2 על תצהיריהם. באחרית הדיון השלימו הצדדים את סיכום טענותיהם בעל פה.

דיון והכרעה

28. אקדים מסקנה לדיון ואטעים, כי לאחר בחינת מכלול טענות הצדדים, העדויות והראיות שהונחו בפני, הגעתי לכלל דעה ומסקנה כי דין התביעה להידחות. אנמק.

29. על פי המבחנים שהותוו בפסיקה, קיומו של לשון הרע יבחן בתהליך של ארבעה שלבים – ראשית, יש לשלוף מתוך הביטוי את פרשנותו הסבירה על פי אמת מידה אובייקטיבית, ולבחון האם מדובר בביטוי הגורם להשפלת אדם פלוני בעיני האדם הסביר. ככלל, יש לייחס לביטוי את המשמעות הסבירה של המילים לפי הקשרן בהתאם לתפיסות מקובלות של האדם הסביר; בשלב השני (במידה שמתקיים התנאי הראשון) - יש לברר אם משמעות הביטוי מקימה חבות בגין עוולת לשון הרע בהתאם לסעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע ובהתאם לתכלית החוק. במסגרת שיקול זה יש לבחון, בין היתר, את זהות הנפגע מן הביטוי, והאם בעניינו מדובר באיש ציבור, דמות ציבורית או אדם פרטי; בשלב השלישי, יש לבחון האם עומדות למפרסם אחת מההגנות הקבועות בסעיפים 13-15 לחוק איסור לשון הרע. בשלב הרביעי והאחרון, ככל ונקבעה חבות, נבחנת סוגיית הפיצויים - הסעד בגין פרסום לשון הרע (ע"א 7380/06 **דרור חוטר ישי נ' מרדכי גילת** [נבו] (02.03.2011)).

30. בחינתו של הפרסום, כאמור, תיעשה בהתאם להגדרת המונח "לשון הרע" בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, הקובע:

> לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –
>
> 1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
>
> 2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
>
> 3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
>
> 4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו.

31. כאמור, לשון הרע מתקיים כאשר קיימת אפשרות אובייקטיבית כי פרסומו עלול להביא להשפלתו של אדם, או לעשותו מטרה לשנאה, בוז או לעג מצד הבריות. המשמעות שיש לייחס לאמירות ולפרסום נלמדת מתוכן הפרסום, והן מתפרשות על פי מובנן הרגיל והטבעי של הפרסום בעיני האדם הסביר בהתאם לאמות מידה אובייקטיביות (רע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר** [נבו] (12.11.2006)).

32. כוונת המפרסם, כמו גם האופן בו הובן הפרסום על ידי הנפגע, לא מהווים אמת מידה לבחינת האמירה כלשון הרע. קיומו של לשון הרע אף לא מחייב הוכחה כי אדם הושפל או בוזה בפועל. די שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה כזו (ע"א 89/04 **ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי** [נבו] (04.08.2008)).

33. בהקשר זה נפסק, כי משמעותה של התבטאות אינה נגזרת אך ורק מפירושן המילולי או הבלשני המדויק של המילים שבהן נעשה שימוש. נסיבות חיצוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים – כל אלה, וכיוצא באלה, יש בהם כדי ללמד מהו פירושו של הפרסום. המבחן מבקש לבדוק מהי, לדעת השופט היושב בדין, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים, וכיצד יש בפרסום כדי לפגוע בהערכה של הנפגע בעיני הציבור (ע"א 740/86 **יגאל תומרקין נ' אליקים העצני**, מג(2) 333; ע"א 1104/00 **דוד אפל נ' איילה חסון**, נו(2) 607 (להלן – **פרשת אפל**).

34. לצד ההגנה על הזכות לשם טוב, על בית המשפט לאזן את הזכות לחופש הביטוי. בפסיקת בתי המשפט הוטעם, כי בהינתן הצורך באיזון האמור, בבואו של בית המשפט לפרש את הביטוי שנטען לגביו כי הוא עולה לכדי לשון הרע, עליו לבחון גם את אישיות מושא הפרסום. בית המשפט העליון הבהיר בהקשר זה, כי "המשמעות הסבירה של הפרסום עשויה כמובן להיות מושפעת ממכלול הנסיבות, ובין היתר מאישיותו של הנפגע" (פרשת **אפל**, 622). בע"א 4534/02 **רשת שוקן בע"מ נ' אילון לוני הרציקוביץ'** [נבו] (04.03.2004) (להלן - **פרשת הרציקוביץ'**) מוסיף בית המשפט את הדברים הבאים:

> "שיקול חשוב נוסף שיש לשקול במסגרת זו, הוא זהות הנפגע מן הביטוי, וביתר דיוק, היותו איש ציבור, דמות ציבורית או אדם פרטי. במשפט האמריקאי זהו שיקול מכריע, ובמקרים כאלה ניתן משקל מקסימלי לחופש הביטוי [...] אין לקבוע קריטריונים נוקשים בנדון. עם זאת, בפרשת אבנרי ציינתי כי: "גופים ואנשים הנושאים במשרות ציבוריות או בתפקידים שלציבור עניין בהם, נוטלים על עצמם מעצם מעמדם ותפקידם סיכונים הקשורים בהתנכלות לשמם הטוב. כמובן, אין בכך כדי להצדיק פגיעה בשמם הטוב, שהוא היקר בנכסיהם, אך יש בכך כדי להחליש את המשקל שיש ליתן לשיקול זה ביחס לחופש הביטוי"

35. על השאלה מהי "דמות ציבורית" לצורך חוק איסור לשון הרע, השיב בית המשפט בעניין **אפל**:

> "ככלל, ובלי להביע דעה לגבי עניינו של המערער, ניתן לומר כי אדם ייחשב "דמות ציבורית" ככל שנגיעתו לענייני ציבור והשפעתו עליהם הן רבות יותר, וככל שהופעתו בציבור וגישתו לאמצעי התקשורת רבות יותר. יש שעקב מעורבותו של אדם בעניין הנוגע לציבור יש לראותו "כדמות ציבורית" לצורך העניין הנדון, ויש שהמעמד הציבורי נקבע בשל היותו נושא משרה ציבורית או תפקיד ציבורי. מכל מקום, "דמות ציבורית" היא דמותו של מי שיש לו נגיעה לענייני ציבור והשפעה עליהם במידה זו או אחרת, וההגדרה הקונקרטית כרוכה בנסיבותיו של כל עניין. כבר נקבע בפסיקתנו כך: "המעמד של אדם כאישיות ציבורית אינו בהכרח מעמד כללי, היפה לכל דבר ועניין. לעתים, מעמד זה עשוי להיות כרוך בפרשה או בעניין מסוימים, אשר ביחס אליהם 'השליך' עצמו אותו אדם אל חזיתה של מחלוקת ציבורית, מתוך מטרה להשפיע על ההכרעה בעניינים שעל הפרק, ובכך 'הזמין' תשומת-לב וביקורת ציבורית על פעולותיו או התנהגותו... במקרים כאלה, המעמד של אישיות ציבורית יהיה מוגבל לאותם פרשה או עניין מסויימים, ולא יחרוג מהם" (ראו: רע"א 3614/97 אבי יצחק, עו"ד נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ [...], בעמ' 79)."

36. דומני, כי בענייננו אין כל מחלוקת כי התובע הוא "דמות ציבורית" כמשמעותה לעיל. התובע מעיד על עצמו כמוביל דעה בישראל ומי שהינו בעל השפעה רבה ברשתות החברתיות השונות. לפיכך, שאלת קיומו של לשון הרע צריכה להיבחן גם בהינתן מעמדו הציבורי של התובע, כאמור.

37. בחינת הפרסום בכללותו מלמדת כי במרכזו ביקורת על התנהלות המשטרה ועל התנהלות השר בן גביר הממונה על המשטרה. הביקורת מכוונת להתנהלות המיוחסת לשר בן גביר לפיה, לטענת הנתבע 2, הוא מקדם גורמים שנויים במחלוקת, ובכלל זה התובע (בהיותו דמות מאוד קיצונית לשיטתו) ורפ"ק סוויסה, והכל בזמן שהגורמים האמונים על ביקורת התנהלות המשטרה והשר בן גביר (מח"ש והיועמ"שית) שותקים.

38. ודוק, גם אם הביקורת בפרסום מכוונת כלפי השר בן גביר או להתנהלות המשטרה בהקשרים האמורים, אין ללמוד מכך שהפרסום לא יכול לעלות לכדי לשון הרע גם כנגד גורמים אחרים הזוכים להתייחסות מפורשת ומרכזית בפרסום. הפרסום כאמור מייחד חלק נכבד (כ- 35 שניות) לתובע ומייחס לו מעמד של "זרוע תעמולתית חיצונית" אשר בעקבותיה הוא זוכה למעמד מיוחד כמפקד כיתת הכוננות בתל אביב ולתעודות הערכה מהשר.

39. כאמור, העובדה כי מדובר בדמות ציבורית נותנת משקל רב יותר לחופש הביטוי ומצמצמת את ההגנה מפני הפגיעה בשם הטוב, אולם גם בהינתן העובדה כי מדובר בדמות ציבורית, יש לבחון את רף הפגיעה האפשרי בשים לב לאופי הפרסום ולתוכנו. בענייננו, אין לומר כי ייחוס הדברים בנסיבות העניין אינו עולה לכדי לשון הרע כמשמעותו בחוק איסור לשון הרע רק משום שמדובר בדמות ציבורית. בת"א (שלום הרצליה) 21557-11-20 **אבישי גרינצייג נ' אלי ציפורי** [נבו] (4.6.2023) עמדתי על כך שבנסיבות בהן נטען כלפי עיתונאי (המהווה דמות ציבורית מוכרת) כי הוא "שופר", עולה הדבר לכדי לשון הרע. אמנם, התובע בענייננו אינו עיתונאי כפי שהיה בעניין גרינצווייג ואין חשש מפני פגיעה ביושרתו העיתונאית, אולם דווקא בשל מעמדו הציבורי, הטענות המיוחסות לו עלולות להשפילו ולגרום לו לבוז וללעג.

40. לטענת הנתבעים, לא מתקיים בענייננו לשון הרע משום שהתובע בעצמו סבור כי הגדרתו כ"קיצוני" אינה מעוררת קושי מבחינתו, וכי ממילא הוא מכיר ותומך בקשריו עם השר בן גביר, ולכן הדברים שנאמרו אינם יכולים לשמש, מבחינתו, לשון הרע. אמנם, התובע מאשר, מכיר ומוקיר את קשריו עם השר בן גביר ועוצמה יהודית. על כך אין מחלוקת. אולם, קשרים אלה אינם בליבת הטענה ללשון הרע, כי אם ההתנהלות המיוחסת לתובע אגב קשרים אלה. כאמור, האופן שבו הנפגע תופס את הדברים אינה רלוונטית לצורך בחינת קיומו של לשון הרע. המבחן לקיומו של לשון הרע אינו מבחן סובייקטיבי, אלא מבחן אובייקטבי העומד על האופן שהצופה הסביר מבין את הדברים. הגם שהפרסום מבקש לפרסם דברי ביקורת על התנהלות המשטרה, והגם שהתובע אינו מכחיש את קשריו עם השר בן גביר והתמיכה בו, יש במסגרת הפרסום ייחוס לתובע כמי שמהווה זרוע תעמולתית חיצונית לשר בן גביר, וכי בתמורה לתמיכתו ולדְּבְרוּר מסרים פוליטיים מטעמו, זוכה לתפקיד בכיר בכיתת הכוננות של העיר תל אביב, לדרגות קצונה ולתעודות הערכה מהשר.

41. לפיכך, לצורך הדיון מאחר שחלפנו את שני השלבים הראשונים, יש לבחון את קיומן של ההגנות הנטענות על ידי הנתבעים.

<u>האם הפרסום חוסה תחת ההגנות המנויות בחוק איסור לשון הרע?</u>

42. כאמור, לטענת התובע, מהות הפרסום היא בניסיון להציג אותו כזרוע תעמולתית חיצונית של השר בן גביר ועוצמה יהודית אשר באמצעותו מפורסמים מסרים פוליטיים ואחרים מטעמם. בתמורה לכך, התובע מונה לתפקיד בכיר בכיתת הכוננות ואף קיבל דרגות ותעודת הערכה מהשר בן גביר. השירות שניתן על ידו כנגד המינוי והתפקיד שקיבל הם בבחינת "יד רוחצת יד".

43. לטענת הנתבעים, עומדות להם ההגנות הקבועות בסעיפים 14, 15(2), 15(4) ו- 15(6) לחוק איסור לשון הרע.

44. בטרם אדרש לטענות ההגנה אעיר, כי במסגרת כתב התביעה ביקש התובע לבסס את עיקר טענותיו אשר לפרסום הפוגע, לְחֶלֶק בפרסום המבקש להציגו כזרוע תעמולתית חיצונית של השר בן גביר. טענתו המרכזית זכתה לתפנית במסגרת ישיבת ההוכחות ובסיכומים בעל פה, וניכר כי התובע ביקש להסיט את כובד המשקל ל לְחֶלֶק בפרסום בו נטען לקיומם של יחסי תן וקח - "יד רוחצת ידי". בעניין זה לא מן הנמנע כי יש ממש בטענת הנתבעים לפיה הסטה זו נובעת מההבנה של התובע, בעקבות הראיות שהוגשו וחקירתו הנגדית של התובע, כי בידי הנתבעים תשתית ראייתית להוכחת הטענה כי התובע שימש בפועל זרוע תעמולתית חיצונית וּדְבָרֵר הודעות ומסרים של השר בן גביר. על כך אעמוד בהמשך.

45. הערה מקדימה נוספת - בשים לב לעניין הציבורי שיש במחלוקת שבין הצדדים, בהתאם להלכה הפסוקה, יש לפרש גם את ההגנות על פי החוק לאור העניין הציבורי הכרוך בסוגיה (ולא רק את השאלה האם הביטוי עולה לכדי לשון הרע כפי שעמדתי על הדברים לעיל). בהקשר זה נקבע בפרשת **אפל**, עמ' 624-623:

> "במסגרת פרשנות ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע ויישומן בכל מקרה לגופו, עשויה מלאכת האיזון השיפוטית להיות מושפעת, בין היתר, מן השאלות הבאות: עד כמה עוסק הפרסום בדמות ציבורית ובקשר לנושא המעורר עניין ציבורי, מהי התועלת שבפרסום, עד כמה הפרסום ברבים תוך פגיעה בשמו הטוב של הנפגע היו רלוונטיים ונחוצים להשגת התועלת הציבורית, והאם התועלת שבפרסום גוברת על הנזק הצפוי לשמו הטוב של הנפגע... במקרים מתאימים בהם הפרסום נוגע לדמות ציבורית בקשר לענייני ציבור ובנסיבות בהן התועלת הציבורית מן הפרסום היא משמעותית וחשובה, יש ליתן משקל מיוחד ונכבד (אף כי לא בהכרח מכריע) לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת וזאת במסגרת פרשנות ההגנות בחוק ויישומן. בדרך-כלל, ההתחשבות בזכות הנפגע, בנושא הפרסום ובתועלתו הציבורית, אינה באה לידי ביטוי בהגדרת לשון הרע בסעיף 1 לחוק, כי אם בהוראות החוק האחרות ובכללן ההגנות הקבועות בחוק. דומה כי בגישה זו יש כדי להתחשב בזכותו של איש הציבור לשם טוב, שכן ניתנת לו האפשרות להיכנס מבעד לפתחו של חוק איסור לשון הרע אולם במקביל, ניתן משקל נכבד לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת במסגרת פרשנות ההגנות"

46. ומכאן, לבחינת ההגנות לגופן. תחילה אעמוד על בחינת הטענה לפיה הפרסום המייחס לתובע מעמד של "זרוע תעמולית חיצונית של השר בגן גביר", על נגזרותיה, חוסה תחת הגנת "אמת

בפרסום" לפי סעיף 14 לחוק. לאחר מכן אדרש לסיווג של הביטוי "יד רוחצת יד" - קביעה עובדתית או הבעת דעה - והקשרו ביחס לפרסום בכללותו. לבסוף אעמוד בתמצית על טענת התובע לפיה הנתבע 2 היה מחוייב לפנות אליו ולקבל את תגובתו בטרם הפרסום.

<u>"אמת בפרסום" - האם הוכח כי התובע שימש זרוע תעמולתית חיצונית של השר בן גביר?</u>

47. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע מעניק הגנה מקום בו קיימת אמת בפרסום. סעיף 14 לחוק קובע שני יסודות מצטברים המהווים הגנה בפני חיוב בעוולת לשון הרע: שהדבר שפורסם היה אמת; שהיה בפרסום 'עניין ציבורי'. יסודות אלה נבחנים על פי מבחן אובייקטיבי (אורי שנהר, **דיני לשון הרע**, (תשנ"ז) 216 (להלן - **שנהר**).

48. הגנת אמת בפרסום מעמידה בבכורה את הזכות לחופש הביטוי מקום בו תוכן הפרסום אמת וכאשר קיים אינטרס ציבורי בפרסומו (דנ"א 7325/95 **ידיעות אחרונות בע"מ נ' יוסף קראוס** [נבו] (29.6.1998); ע"א 10281/03 **אריה (אריק) קורן נ' עמינדב (עמי) ארגוב** [נבו] (12.12.2006)). לכן, בשלב הראשון, על מנת שתעמוד לנתבעים הגנת אמת בפרסום, עליהם הנטל להוכיח כי התובע שימש זרוע תעמולתית חיצונית לשר בן גביר.

49. הנתבע 2 הציג בתצהירו מספר ראיות אשר לטעמי מוכיחות ברף הנדרש על פי מאזן ההסתברויות את הטענה לאמת בפרסום. אפרט.

50. בנספח 14 לתצהיר העדות הראשית של הנתבע 2 צורפה תכתובת מקבוצת וואטסאפ בה חברים, בין היתר, השר בן גביר, רעייתו הגב' איילה בן גביר, בנצי גופשטיין, חננאלי דורפמן ואחרים (נספח 15 לתצהיר כולל הודעות קוליות מהתכתובות בקבוצה) (להלן יחדיו – **תכתובות הקבוצה**). תכתובות הקבוצה היו מושא לכתבת תחקיר ששודרה על ידי הנתבע 2 בחודש נובמבר 2024. עובר לשידור התוכנית ובה התחקיר, הוגשה על ידי השר בן גביר, לבית המשפט המחוזי בירושלים, עתירה לסעד זמני כנגד שידור התוכנית ו/או שימוש בתכתובות הקבוצה בטענה, בין היתר, כי הדבר מהווה פגיעה בפרטיות. בתצהיר שניתן על ידי השר בן גביר בתמיכה לבקשה לסעד זמני, נטען כי "**אותן תכתובות, סרטונים והודעות קוליות בהם מתהדרת הנתבעת 1 נלקחו שלא כדין ותוך הפרת פרטיות מתוך קבוצת וואטסאפ בה אני שותף (או מקבוצות אחרות בהן אני שותף). מדובר בקבוצה דיסקרטית ומיקצועית בה חברים יועצים פוליטיים ונושאי משרות אמון בלשכתי ובסביבתי הפוליטית הקרובה**" (נספח 21 לתצהיר הנתבע 2).

51. בתצהיר העדות הראשית של הנתבע 2 (סעיף 28 ואילך), מוצגות הראיות המבקשת לבסס את הטענה שהתובע משמש כזרוע תעמולתית של השר בן גביר. הנתבע 2 מפרט התכתבויות מקבוצת הוואטסאפ של השר עם יועציו, המלמדות על קשר ישיר ותיאום מול התובע, לצד הפרסומים שביצע

התובע בפועל ברשתות החברתיות שלו בעקבות פניות אלו. להלן דוגמאות כפי שאלה פורטו בתצהיר ובראיות הנתבעים:

52. <u>דוגמא ראשונה</u>: ביום 12.2.2023, בעקבות פרסום שלילי ששלחה הגב' איילה בן גביר בקבוצה, כתב השר בן גביר כי "**צריך לרתום את הצל למערכה**" ובנצי גופשטיין אישר: "**שלחתי לצל... שלחתי את זה לצל**". כשעתיים לאחר מכן, פרסם התובע פוסט בפייסבוק המגבה את בן גביר, תחת הכותרת "**מופע ההסתה והשנאה של התקשורת נגד בן גביר זה משהו מטורף!**". בפוסט פירט התובע את "הדברים המטורפים" שהשר בן גביר הספיק לעשות בחודש אחד בתפקיד (נספח 16 לתצהיר הנתבע 2).

53. התובע נשאל על כך בחקירתו הנגדית. התובע הכחיש כי שוחח עם בנצי גופשטיין בעניין או כי קיבל ממנו פנייה כלשהי, אולם לא הכחיש כי אפשר שהדבר נעשה באמצעות אחד הדוברים "מטעם" (עמ' 16, ש' 40-3 ; עמ' 17 ש' 7-1)[2] (ההדגשות אינן במקור):

> יואב אליאסי: ממנו שום דבר. אז הינה אני אומר לך, כותבים עליי הרבה דברים, אני לא יודע מה זה, לא יודע מה נאמר. מה שכן, **אני ובן גביר חברים מאוד קרובים, מאוד טובים. יכול להיות שהוא ביקש ממני לסייע בזה**. בנצי, למיטב זכרוני, מעולם לא שלח לי איזה משהו שהוא רוצה שאני אפרסם? בחיים לא, זה לא, אין בינינו יחסים כאלה. **אבל מה שכן, לבן גביר יש דוברים ויש להם עוזרים, ולפעמים הם פונים אליי, שואלים אותי, אומרים לי: 'תשמע, יש איזה אישיו יש מצב לעזור עם האישיו הזה? ואם אני מוצא את זה לנכון, כמו שאני עושה להרבה פוליטיקאים אחרים, גם לא במפלגה של בן גביר, אם זה תואם את האידיאולוגיה שלי, אני אכתוב על זה. ואם אני חושב שנעשה כאן עוול, אני אכתוב על זה**.

[2] יובהר, כי בשים לב לסמיכות הזמנים בין ישיבת ההוכחות למתן פסק הדין, ההפנייה נעשית לתמלול מכונה של הדיון כפי שהוא מופיע בנט המשפט. מטבע הדברים קיימים אי דיוקים בתמלול, ותיקונים מתבקשים נעשו [בסוגריים מרובעות].

זה לא בהכרח אחד לאחד מה שהם מכתיבים לי להגיד, זה לא נכון.

ב"כ הנתבעים: עכשיו אני שואל אותך את הדבר הבא. לפני רגע אמרת שאף אחד מטעם בן גביר לא פנה אליך. אז זה ועכשיו אתה אומר

יואב אליאסי: לא, לא, אני אמרתי, אתה אמרת לי שמות, נתת שתי שמות. כן, כן, נתת, יש את זה מוקלט. אתה אמרת איילה בן גביר ואתה אמרת בנצי גופשטיין. **יש מצב שאחד הדוברים פנה אליי, לא אומר שלא. יש מצב**.

ב"כ הנתבעים: אוקיי, יש מצב. אז אתה לא מכחיש שיכול להיות שמישהו מטעמו של

יואב אליאסי: **בן גביר לא, לא מכחיש. לא, אני לא מכחיש שיכול להיות**. אני לא זוכר את האירוע הספציפי הזה, אני לא יכול לענות לך עליו.

ב"כ הנתבעים: אני אשאל אותך שאלה אחרת.

יואב אליאסי: תשאל.

ב"כ הנתבעים: ואני לא מכחיש שיכול להיות, מזה אני מבין, שלא מדובר בדבר חריג, כי אם זה היה חריג, בוודאי היית זוכר את זה. זה דבר שקורה?

יואב אליאסי: קורה.

ב"כ הנתבעים: די הרבה.

רביב דרוקר [יואב אליאסי]: **קורה. קורה, אוקיי**.

ב"כ הנתבעים: כי אחרת היית זוכר.

יואב אליאסי: אני מדבר איתם הרבה, אם נעשה עוול או נעשה משהו לא בסדר, אני חוטף זכותי במדינה דמוקרטית להגיב על העוול הזה, וזה שזה הועבר אליי דרכו, דרך אגב, מעבירים גם ממפלגות אחרות, לא בהכרח בימין מדברים איתי גם כן. על עוולות ודברים ומבקשים, זה אומר שאני זרוע תעמולתית שלהם.

54. בהמשך מוסיף התובע ומבהיר את המנגנון שעל פיו פועלום הפניות הנערכות אליו (עמ' 17, ש' 32-22) (ההדגשות אינן במקור):

יואב אליאסי: **קורה, קורה שהם פונים אליי.**

כב' השופט: פונה אליך דובר של עוצמה.

יואב אליאסי: כן, אז אם,

כב' השופט: יש איזה נושא מסוים שאנחנו רוצים ש,

יואב אליאסי: **כן, יש איזה נושא שקרה, מסבירים לי אותו, אם אני אומר וואלה, נשמע מעניין, אני אכתוב, אם לא מתאים לי, לא. טוב.**

55. התובע חזר והבהיר כי הדבר נעשה באמצעות הדוברים של השר או המפלגה (עמ' 18ש', 18-23) (ההדגשות אינן במקור):

יואב אליאסי: **יש מצב שהם שלחו את זה לאחד הדוברים שלהם והוא דיבר איתי**, כמו שאתה רואה אני לא נמצא בקבוצה, **ובכלל בן גביר נתן את ההצעה לעשות את זה והוא אומר שלחתי את זה, אז כנראה שלח את זה לאחד הדוברים. הוא דיבר איתי, מצא חן בעיניי והעליתי את זה, זה מה שיכל להיות שמה. בסדר גמור.**

56. <u>דוגמא שנייה</u>: ביום 26.2.2023, שלח השר בן גביר הודעה קולית בקשר לאישור חוק עונש מוות למחבלים וציין: "**אולי הצל. אולי עדיף שהצל יוציא**", ובנצי גופשטיין הציע: "**מישהו יכול לכתוב נוסח לצל אם אתם רוצים הצל**". השר בן גביר השיב: "**אז תעשה את זה אתה בנצי... שלח להצל, ותבקש ממנו ותבקש ממנו ל... הכניס את זה**".

57. בהמשך אותו היום, פרסם התובע פוסט באינסטגרם עם תמונת השר וכתב כי "**נתניהו ישר קו עם בן גביר והעבירו יחדיו בועדת השרים לענייני חקיקה את חוק עונש מוות למחבלים**". הפוסט הציג בהרחבה את דברי השר בן גביר וראש הממשלה נתניהו בנושא ההרתעה (נספח 17 לתצהיר הנתבע 2).

58. גם ביחס לפרסום זה נשאל התובע בחקירתו הנגדית. התובע חזר והבהיר את המנגנון שבו הפרסום מתבצע על ידו גם ביחס לפרסום הנדון (עמ' 18, ש' 32-39) (ההדגשות אינן במקור):

ב"כ הנתבעים: ופה, האם מישהו פנה אליך? בן גביר או מישהו מטעמו של בן גביר פנה אליך?

יואב אליאסי: לא יודע, עוד פעם, זה אותו דיון. **יש דברים שהם פונים אליי ומציפים משהו ספציפי, אומרים יואב, יש עונש מוות למחבלים. בוא נגרום לזה לקרות, בוא זה, נותנים מזה רעיון ואני רץ איתו הלאה**. אף אחד לא מכתיב לי את הפוסטים האלה.

59. בהמשך, התובע ביקש לחזור ולהדגיש כי לא מכתיבים לו את הפוסטים, אלא שבעקבות פניות אליו הוא מחליט אם, מה ובאיזה אופן לפרסם (עמ' 19, ש' 37-33 ; עמ' 20, ש' 2-1) (ההדגשות אינן במקור):

יואב אליאסי: לא, הוא אומר שהוא, תקשיב, אני חבר של בן גביר, בסדר? אני תומך בבן גביר, אוקיי? **אני כותב דברים על דעת עצמי, אף אחד לא מכתיב לי, אני אדגיש את זה ללא הפסקה. הוא לא אומר לי מה להוציא, אם הוא מעביר משהו שאני חושב שהוא נכון, ואני חושב שהוא צריך לצוף החוצה,** כמו שעושה כל אתר חדשות, אני כבר ברמה של יותר גדול מאתרי החדשות שקיימים, **אז כן, אני אציף את זה**.

60. <u>דוגמא שלישית</u>: ביום 1.3.2023, כתב בנצי גופשטיין בקבוצה: "**תמונה של מכתזית דחוף יש? לצל**", ויועץ של השר העביר תמונה מתאימה. באותו היום פורסם בערוץ טלגרם של התובע סרטון של מכת"זית בפעולה ונכתב: "**פשש איזה אורחת רטובה ולא צפויה בתל אביב**". התובע הוסיף בפרסום שבחים לשר בן גביר אשר "לא מתקפל מול האנרכיסטים האלימים" (נספח 18 לתצהיר הנתבע 2).

61. בעדותו ביקש התובע לטעון כי הפרסום נעשה בערוץ הטלגרם אשר מתנהל על ידי עורך מטעמו, ולא מדובר בפרסום שבוצע על ידו באופן ישיר. עם זאת, התובע אישר כי מדובר בפרסום שלו ותחת שמו (עמ' 22, ש' 14-37 ; עמ' 23, ש' 1-12) (ההדגשות אינן במקור):

ב"כ הנתבעים: 132, בנצי גופשטיין מבקש בקבוצה תמונה של מכת'זית, דחוף לצל, ואז בשעה 134, שתי דקות אחרי זה, יוצא, שולחים בקבוצה הזאת

	את הסרטון, וחמש דקות אחרי זה, זה מתפרסם אצלך.	1 2
יואב אליאסי:	אוקיי. זה לא התפרסם אצלי, שוב פעם אני אומר את זה. הדבר הזה ספציפית, הטלגרם משמש כאתר חדשות לכל דבר ועניין. זה נקרא הימין הלא מתנצל של הצל, הוא מופרד לגמרי מהפייסבוק והאינסטגרם, שזה דעותיי האישיות. זה משמש גם ב, מפרסמים גם לינקים, אתה רואה שיש כאן לינק למטה, מפורסמים לינקים ממקומות אחרים. זאת אומרת, הוא יכל למשוך את זה גם מהדף של, בוא נגיד, עוצמה יהודית או, זה עובד אחרת מאשר הפייסבוק והאינסטגרם.	3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
כב' השופט:	**אבל זה שלך.**	14
יואב אליאסי:	**לא, זה שלי כן, אבל זה משמש כאתר חדשות לכל דבר ועניין.**	15 16
כב' השופט:	ומי עושה את ה,	17
יואב אליאסי:	יש שם עורך, יש עורך. שעושה את הבקרה? מה?	18 19
כב' השופט:	שעושה את הבקרה?	20
יואב אליאסי:	שעושה את הכול. אני אין לי נגיעה בזה, אני אפילו לא יודע לפרסם בטלגרם.	21 22
כב' השופט:	זאת אומרת, אז הם יודעים שמעבירים אליו כדי שהוא יפרסם בטלגרם?	23 24
יואב אליאסי:	לא, בדרך כלל הוא לא עושה ככה, אני לא חושב שיש לו קו ישיר אליהם, אבל הוא כן בן אדם שעובד בטלגרמים אחרים, של הרבה פעילי ימין אחרים, יכול להיות שיש להם קו איזשהו, דיברו איתו, הוא ממש עורך כמו עורך חדשות.	25 26 27 28 29 30
כב' השופט:	אז איך דבר כזה יכול להגיע אליו?	31
יואב אליאסי:	כנראה, אולי שלחו לו, אולי הוא הוריד את זה משם, אני לא מכיר את הסיפור הספציפי הזה, אני אומר באולי.	32 33 34

62. <u>דוגמא רביעית</u>: ביום 2.3.2023, על רקע פתיחת חקירת מח"ש נגד פקד מאיר סוויסה שהשליך רימון הלם לעבר מפגינים, שאל השר בן גביר בקבוצה "**מי שולח למל** [צ"ל: "לצל"] **הגיבוי שלי לשוטר???**" ובנצי גופשטיין בירר: "**לצל? חיים אתה לצל יכול?**". באותו יום פרסם התובע פוסט המצטט את השר בן גביר המעניק "**גיבוי מוחלט לקצין שהרחיק אמש מתפרעים אנרכסיטים באמצעות רימון הלם**". הפרסום כלל תמונה מתוך אתר "הארץ" וביקורת חריפה על מח"ש הפועלת משיקולים פוליטיים (נספח 19 לתצהיר הנתבע 2).

63. במסגרת עדותו טען התובע כי אפשר שהעתיק את הדף עם המסרים או שקיבל אותו מהדוברות של עוצמה יהודית. ברם, מאחר שבפרסום כבר נכללה תגובתו של השר בן גביר, הסביר התובע כי הוא חלק מקבוצת הדוברות של עוצמה יהודית, ומסרים כאמור אפשר שמגיעים דרך קבוצת הדוברות ישירות אליו (עמ' 24, ש' 38-21; עמ' 25, ש' 11-1) (ההדגשות אינן במקור):

יואב אליאסי: אה, זה יכול להיות שהעתקתי מהדף שלהם או ממישהו, **יכול להיות שקיבלתי את זה מהדוברות**, אני לא יודע, אבל על מאיר סוויצה פרסמתי עשרות פוסטים, אני לא יודע איזה מהם ספציפי זה, יכול להיות שזה ספציפית תגובה שלהם.

ב"כ הנתבעים: שמי העביר לך אותה?

יואב אליאסי: אולי מהדוברות, **אני נמצא בזה של הדוברות שלהם, אני נמצא ב, בקבוצה של הדוברות**.

ב"כ הנתבעים: באיזה קבוצה של הדוברות?

יואב אליאסי: של 'עוצמה יהודית'.

ב"כ הנתבעים: שמי נמצא בה עוד?

יואב אליאסי: **הדוברים, השר, אני יודע, כל מי שקשור לעוצמה יהודית, יכול להיות**.

ב"כ הנתבעים: אה.

יואב אליאסי: יש קבוצה של דוברות.

ב"כ הנתבעים: קבוצה של דוברות.

יואב אליאסי: נכון, גם עיתונאים נמצאים שמה, כולם נמצאים שם, כן. רגע. עכשיו, מאוד חשוב לי להגיד, ואני לא אומר שהם לא שולחים לי דובריות, הם שולחים לי. זה כמו שהם שולחים לכל כתב ועיתונאי, הם שולחים לי

דוברות. **לפעמים אני משתמש בדוברות כמו שהיא, איז איז.**

64. <u>דוגמא חמישית</u>: ביום 26.3.2023, שלח השר יצחק וסרלאוף הודעה על כך שמפגינים עיכבו אותו בדרכו לפנות את אביו לבית החולים. בעקבות זאת, הורה גופשטיין בקבוצת הוואטסאפ: "**תעלה. וישתפו. גם שלח לצל. ונשלח לעוד**".

65. <u>דוגמא שישית</u>: ביום 4.4.2023, הועבר בקבוצה תמלול של שיחה בין השר למפכ"ל דאז, שבתאי, מחדשות 12, ונשאלה השאלה: "**הצל שואל אם זה טוב לנו שהוא יעלה אצלו. דעתכם?**". חברי הקבוצה בחרו את הקטע המועדף עליהם לפרסום, והשר בן גביר אישר בהודעה קולית: "**קדימה תוציאו אז לצל ככה**".

66. <u>דוגמא שביעית</u>: ביום 25.4.2023, שיתף בנצי גופשטיין בקבוצה פוסט של התובע וכתב: "**הצל הוציא יפה**". בפוסט המדובר תקף התובע את "**הפרובוקטורים הפריבילגיים**" שניסו להפריע לנאום בן גביר, וטען כי המשפחות השכולות קיבלו את השר במחיאות כפיים ואהבה (נספח 20 לתצהיר הנתבע 2).

67. זאת ועוד, ראיות נוספות בנושאים אלו הוגשו גם בחקירתו הנגדית של התובע. כך למשל, ביום הבחירות האחרונות לכנסת (26.10.2026) בשעה 12:02 פרסם השר בן גביר סרטון שנערך ביום 4.10.2023 "שלושה ימים לפני הטבח" בנחל עוז. בסרטון נצפה השר בן גביר בשיחה שקיים עם הרבשצ"ים באותו מעמד. 32 דקות לאחר מכן, התובע מפרסם פוסט ובו הסרטון האמור תוך שהוא מבקש להפנות את הקוראים לדרישות שהעלה השר בן גביר באותה שיחה, 3 ימים לפני הטבח (נ/4).

68. בחקירתו הנגדית אישר התובע כי הסרטון נשלח אליו מדוברות המפלגה (עמ' 26, ש' 18-38):

ב"כ הנתבעים:	באוקטובר. השנה, ואתה מעלה סרטון שהוא מלפני ה-7 באוקטובר, שהוא שהיה מלפני ה-7 באוקטובר, ובן גביר דורש מהרמטכ"ל לפעול באופן מיידי בעזה, אתה זוכר?
יואב אליאסי:	כן, כן, זוכר את זה.
ב"כ הנתבעים:	האם מישהו פנה אליך לגבי הפרסום הזה?
יואב אליאסי:	כן.
ב"כ הנתבעים:	מי?
יואב אליאסי:	הדובר של בן גביר.

ב"כ הנתבעים: הדובר של בן גביר, אוקיי. אני רק רוצה להראות למען הסדר הטוב, אני רוצה להגיש את זה. בעצם עד עכשיו הכול בחומר, זה לא היה בחומר, אז אני רוצה להגיש את שני אלה ביחד. אני רק רוצה להראות שממש במקביל, השר בן גביר העלה בדיוק את אותו פרסום.

יואב אליאסי: חצי שעה לפני.

69. דוגמא נוספת מיום 25.10.2026. בשעה 17:37 מפרסם השר בן גביר תמונה של עוגה מאולתרת שהכינו האסירים בכלא לביא. 7 דקות לאחר מכן, אותה תמונה עם הסבר דומה מפורסמת על ידי התובע (נ/5).

70. ואם לא די בכך, מחקירתו הנגדית של התובע הסתבר כי הלה שימש ומשמש כיועץ בתשלום לעוצמה יהודית, וכי הוא אף מייעץ להם ביחס לפרסום פוסטים ברשתות החברתיות "**יועץ זה אומר שאני מומחה לרשתות חברתיות, אני יודע מה צריך להתפרסם, מה לא צריך להתפרסם, מתי כן צריך לפרסם את זה. אני גם עשיתי שיר למען המפלגה הזאת. אני יועץ כללי של כל, שהם צריכים ייעוץ, בוא נגיד**." (עמ' 13, ש' 5-1). התובע ביקש להבהיר כי "**...זה לא כולל, לא, זה כולל, אבל אני לא מפרסם להם פוסטים בתשלום, יש הבדל.**" (עמ' 13, ש' 10-8).

71. התובע גם ביקש לטעון כי היעוץ הוא לעוצמה יהודית ולא לשר בן גביר באופן אישי (עמ' 12, ש' 11-3). לא מצאתי בסיס לדיכוטומיה שמבקש התובע לעשות בין הייעוץ בתשלום לעוצמה יהודית לבין השר בן גביר. הטענה בפרסום היא כי התובע משמש זרוע תעמולתית חיצונית של השר בן גביר. פשיטא, כי הצופה הסביר לא מבין את הדברים כאילו מדובר בזרוע תעמולתית לענייניו האישיים של השר בן גביר, במובחן מענייניו הפוליטיים. הכוונה מתייחסת לפרסומים במסגרת פעילותו הפוליטית כחלק מעוצמה יהודית. לראיה, הפרסום מדבר על פניות גם מרעייתו של השר בן גביר ומבנצי גופשטיין כאשר אין מחלוקת כי אלה מתייחסים לפעילות המפלגתית של עוצמה יהודית. לכן עצם היותו יועץ של עוצמה יהודית ושותף בניסוח פוסטים מלמדת, מניה וביה, כי התובע פועל במישרין ובעקיפין בשירות השר בן גביר כיועץ. זאת כמובן במובחן ובנוסף לפוסטים שהתובע כאמור, פרסם באופן אישי.

72. נמצא אפוא, כי מהראיות שהונחו בפני, התובע משמש כיועץ בתשלום של עוצמה יהודית, ובכלל זה מסייע בניסוח פוסטים ברשתות החברתיות; התובע חבר בקבוצת הדוברות של עוצמה יהודית; התובע מקבל מפעם לפעם פניות מדוברי המפלגה ובהתאם לשיקול דעתו מחליט האם, כיצד ומה לפרסם ברשתות החברתיות; התובע קיבל פניות אשר בעקבותיהן דִּבְּרֵר מסרים פוליטיים

מעטמו של השר בן גביר. כל אלה מבססים לטעמי את אמיתות הטענה כי התובע שימש כמעין זרוע תעמולתית חיצונית של השר בן גביר במסגרת פעילותו הפוליטית.

73. אשר לקיומו של עניין ציבורי בפרסום, יסוד זה מתקיים כאשר בפרסום קיים אינטרס ציבורי אובייקטיבי, כלומר תועלת לציבור בידיעת המידע או בעצם הבאתו לידיעת הנמענים, כגון תרומה לגיבוש דעת קהל, לשיח הציבורי או לשיפור אורחות החיים. עניין ציבורי אינו נבחן לפי השאלה אם הציבור מתעניין בפרסום בפועל, אלא לפי השאלה אם קיימת תועלת ציבורית או חברתית לגיטימית בפרסום. בכלל זה נבחן אם ידיעת המידע עשויה לסייע לציבור לגבש את דעתו בעניינים ציבוריים או לשפר את אורחות חייו. מדובר בשאלה ערכית, נורמטיבית ואובייקטיבית, המוכרעת לפי נסיבות המקרה ומדיניות שיפוטית.

74. בענייננו, דומני כי לא יכול להיות חולק באשר לקיומו של עניין ציבורי בפרסום. תרומת הפרסום לשיח הציבורי ולגיבוש דעת קהל עולה מתוכנו ואף נלמדת מהתייחסות התובע לפרסום כאמור.

75. משכך, ביחס לחלק זה בפרסום עומדת לנתבעים הגנת אמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק.

<u>"יד רוחצת יד" – קביעה עובדתית או הבעת דעה?</u>

76. הגנת תום הלב מעוגנת בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. הסעיף מפרט נסיבות בהן מוגן הפרסום, ובלבד שבוצע בתום לב. נטל ההוכחה ביחס לקיום כל אחד מרכיבי ההגנה מוטל על הנתבע, והוא יכול להיעזר בחזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק איסור לשון הרע להוכחת "תום הלב".

77. סעיף 15 מקים הגנה, בין היתר, מקום בו מדובר ב"הבעת דעה". ההגנה על דעה אינה מותנית בכך שתוכן הפרסום הפוגע אמת, או בכך שקיים עניין ציבורי בפרסום. מחסה בהגנה זו ניתן כאשר הפרסום יובן כדעה וכי ייעשה באחת הנסיבות הקבועות בסעיפים 15(4) – (7) לחוק איסור לשון הרע.

78. הנתבעים מפנים כאמור למספר סעיפי משנה. הואיל והעיקרית והמרכזית שבהן בענייננו, היא הטענה כי מדובר בביקורת לגיטימית המהווה הבעת דעה בעקבות פרסומים של התובע, אתחיל בדיון בחלופה 15(4) לחוק.

79. בסעיף 15(4) לחוק קבועה ההגנה לפיה תהיה הגנה למפרסם מקום בו "הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות; ...".

80. כדי לחסות תחת ההגנה הקבועה בסעיף 15(4) לחוק יש לעמוד בשני רכיבים מצטברים: האחד, הבעת דעה (להבדיל מפירוט וקביעת עובדות), והאחר פרסום בתום לב. תחולת סעיף זה על הפרסום מותנית, בראש ובראשונה, בכך שהמדובר בהבעת דעה ולא בקביעת עובדה, כאשר המבחן העיקרי הוא מבחן "הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני "הקורא הסביר" או "האדם הרגיל"" (ע"א 323/98 **שרון נ' בנזימן**, פ"ד נו (3) 245). על מנת שהפרסום ייהנה מהגנת הבעת דעה, עליו להיות מנוסח כהבעת דעה או ביקורת באופן ברור (ע"א 90/49 **בנטוב ואח' נ' קוטיק**, פ"ד ה 593, 606 (1951)).

81. ככלל, הקביעה האם הפרסום מהווה תיאור עובדתי או שמא הבעת דעה, תיעשה על בסיס השכל הישר (ע"א 259/89 **הוצאת מודיעין בע"מ ואח' נ' ספירו**, פ"ד מו(3) 48, 55 (1992)). במסגרת זו על בית המשפט לבחון האם הקורא הסביר יסבור כי מדובר בדעתו של הכותב או בהצגת עובדות כהווייתן ([ראו: ע"א 3199/93 **יוסף קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ**, פ"ד מט(2) 843, 856-857 (1995)).

82. כאשר האמירה שלטענת המפרסם היא בגדר "הבעת דעה", כוללת גם עובדות, מדובר במה שמכונה "פרסום מעורב". במקרה כזה, הנטל על המפרסם להוכיח את העובדות, וההגנה תתפרס רק על הבעת הדעה. עם זאת אוסיף, כי בהקשר זה נפסק ש"יש לקרוא גם אל תוך סעיף 15 של החוק את האמור בסעיף 14 ביחס להגנת 'אמת דיברתי': שההגנה לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש" (עניין **קוטיק** לעיל, עמ' 606-607).

83. אם כן, על המפרסם חלה החובה לשמור על הפרדה ברורה בין תיאור העובדות ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. ככל ונטענו טענות עובדתיות החורגות מהבעת הדעה, עליו הנטל להוכיח אמיתותן. על ההבחנה הנדרשת בין הבעת דעת הזוכה להגנה לבין אמירה שאינה זוכה להגנה, עמד בית המשפט ברע"א 817/23 **עמותת חוזה חדש נ' ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר**, פס' 19-21, [נבו] (30.5.2023):

> "ככלל, עובדה עניינה בנתונים אובייקטיביים, בתיאור מציאות מסוימת; היא יכולה להיות אמיתית או שקרית, וניתן לאששה או להפריכה. דוגמה לכך היא פרסום כי נפתחה חקירה משטרתית בעניינו של פלוני (ראו: ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 857 (1995) (להלן: עניין קראוס)). דעה, לעומת זאת, היא התרשמות סובייקטיבית, והיא אינה נכנסת לתבניות נוקשות של אמת ושל שקר. דעה עשויה להיות משכנעת, סבירה, הגיונית, וכן גם להפך. דוגמה לדעה היא למשל החיזוי כי פלוני צפוי להרשעה בדינו,

בשים לב לחומר הראיות שנאסף נגדו (שם, עמוד 858). במקרים רבים, הבחנה בין דעה לעובדה היא קלה ופשוטה, אך לא אחת מתעוררת מורכבות לא מבוטלת בניסיון לסווג נכונה את הפרסום, עד כי "ישנם מקרים שבהם ההבחנה נראית לא רק קשה אלא כמעט בלתי אפשרית" (גנאים, קרמניצר ושנור, עמוד 88; וראו גם: ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו, פ"ד מו(3) 48, 55 (1992); עניין קראוס, עמוד 856).

20. אם כן, כיצד נבחין בין עובדה לדעה? כפי שנזכר לעיל, כאשר בית המשפט עוסק בפרשנות פרסום, אשר נטען כי מהווה 'לשון הרע', "השאלה היא מה משמעותן של המילים בעיני האדם הרגיל: אין זה ענין של פרשנות במשמעותה המשפטית [...] [האדם הרגיל] מסוגל הוא לקרוא והוא קורא בין השורות לאור הידע הכללי שלו ונסיונו בחוויות העולם. מה שהאדם הרגיל מסיק, ללא ידע מיוחד, נקרא, בדרך-כלל המובן הטבעי והרגיל של המילים" (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 281, 300 (1977); עניין עזור, פסקה 30). דברים אלה משמשים את בתי המשפט תדיר, לצורך העמידה על משמעותם של פרסומים; נוסף על כך, הם רלבנטיים גם לשאלה שמתעוררת בענייננו-אנו בדבר סיווג הפרסומים, היינו: לגבי השאלה אם מדובר בקביעת עובדה, או שמא בהבעת דעה (ראו: עניין קראוס, עמודים 856-857; ע"א 7380/06 חטר-ישי נ' גילת, פסקה 40 [פורסם בנבו] (2.3.2011) (להלן: עניין חטר-ישי)). 21. הנה כי כן, על מנת להבחין בין עובדה לדעה, יש להרכיב את משקפיו של 'האדם הרגיל': "מה שקובע לעניין ההבחנה [בין דעה לעובדה] הוא האופן שבו הדברים נתפסים על ידי האדם הסביר הקולט אותם: כמסקנה אישית-סובייקטיבית של המפרסם או כנתון עובדתי המתאר את המציאות" (גנאים, קרמניצר ושנור, עמוד 91; להרחבה נוספת ראו את מכלול הדיון שם, בעמודים 90-92).."

84. נמצא אפוא, כי הטענה לפיה אמירה מסוימת מוגנת בשל היותה "הבעת דעה" צריכה להיבחן היטב ולעמוד על השאלה האם מדובר באמירה המגלה את דעתו של המפרסם, או שמא מדובר באמירה עובדתית המתייחסת לבעל הדין הנפגע. האם מדובר בדעתו או פרשנותו של המפרסם, או שמא במסירת ידיעה אינפורמטיבית. הבעת דעה תהיה מוגנת רק כאשר המעיין או הקורא יכול להבין מהן הנסיבות הכלליות או הנתונים שעליהם היא נשענת.

85. בעניינו, סבורני כי הטענה "יד רוחצת יד" מביעה בהקשר זה הבעת דעה ביקורתית של הנתבע 2, ולא ניתן לראות בה משום קביעה עובדתית אינפורמטיבית.

86. במקור, הביטוי "יד רוחצת יד" נועד לשקף סולידריות חברתית, ערבות הדדית וסיוע בין בני אדם. עם הזמן קיבל הביטוי קונוטציה הפוכה וכיום יש לראותו כביטוי המבטא גנות ונורמות פסולות. פשוטו של הביטוי מבקש לתאר מערכת יחסים של משוא פנים, ניגוד עניינים, קבלת טובות הנאה הדדיות ופגיעה בכללי המנהל התקין.

87. לכן, שימוש בביטוי "יד רוחצת יד" יכול לתאר, מחד, קביעה עובדתית המתארת מערכת יחסים פסולה על גבול העבריינית (למשל, מתן שוחד), ומנגד לתאר ביקורת על כשלים בהתנהלות מנהלית בבחינת "שמור לי ואשמור לך".

88. מעיון בפסיקת בתי המשפט, נמצא כי המשמעות שהוקנתה לביטוי הייתה תלויית נסיבות המקרה ואופן הבנת הדברים על ידי האדם הסביר. בת"א (שלום ת"א) 34646-10-14 **ברבש, אורלן, מהנדסי חשמל בע"מ נ' מת"י - מכון התקנים הישראלי בע"מ** [נבו] (16.6.2016) נקבע כי השימוש בביטוי "יד רוחצת יד" יוצר קונוטציה שלילית של קבלת טובות הנאה הדדיות וניצול מעמד לרעה. יחד עם זאת, בית המשפט הוסיף והבהיר כי עצם הקביעה שהביטוי נושא בחובו מטען פוגעני אינה מובילה באופן אוטומטי להטלת חבות משפטית, שכן מקום בו מדובר בביקורת ביחס להתנהלות ולא בייחוס עבירות פליליות, לא קמה חבות למפרסם:

> "התובעים מפנים אצבע לשימוש בביטוי "יד רוחצת יד". לטענתם, פירושו של ביטוי זה הינו עשיית טובה לאדם כדי לקבל ממנו טובה בתמורה, בבחינת שמור לי ואשמור לך. משמעות זו, לשיטתם, מייחסת להם עבירה פלילית של ממש ולכן מהווה הוצאת לשון הרע. אכן, משמעותו המילונית של הביטוי "יד רוחצת יד" הינה כטענת התובעים, שעל כך אין מחלוקת. עם זאת, בבחינת טקסט לשם קביעת משמעותו, אין להסתפק בקריאת מילה או משפט. יש לבחון את הדברים בהקשר הכולל של הטקסט. "המובן הטבעי והרגיל של המילים יימצא לעתים במובן המילולי כפשוטו ולעתים במסקנות מבין השורות. אל המובן הטבעי והרגיל של מילים אין להגיע תוך בידודן וניתוקן מהקשרן אלא נהפוך הוא, יש לראותן על רקען הכללי בו הובאו ובהקשר הדברים בו פורסמו" (ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא (2) 281, 300). קריאת הפסקה בכללותה, ולא רק אותו משפט – "יד רוחצת יד" – מלמד על

אותה ביקורת שמצא ולדמן להעיר בכל הנוגע לליקוים בפרויקט. בקורת כלפי שורה של מעורבים ולא מעבר לכך. לא בייחוס עבירות פליליות ולא באופן מבזה. אף פסקה זו איפה, איננה בגדר הוצאת לשון הרע".

89. לעומת זאת, בת"א (שלום תל אביב-יפו) 32986/03 **בושמיץ משה נ' אהרונוביץ' ענת** [נבו] (6.5.2007) נקבע כי בהקשר הכולל של פרסומים באותו עניין מדובר על "יד רוחצת ידי" כסוג של "מאפיה" של סוחרי בעלי חיים, ולכן, הביטוי עשוי לתרום לרושם של קשר עברייני ושל מעשי שוחד, ולא להישאר בגדר אמירה כללית בלבד.

90. גם בת"א (שלום פתח תקווה) 66116-03-15 **מאיר רבינוביץ נ' עמרם זהבי** [נבו] (5.9.2017) נבחן הביטוי כחלק מפרסומים שהטיחו בבעל תפקיד באגודה, נטילת כספים, העברת כספים שלא כדין ומעילה, ולכן נתפס כחלק ממכלול עובדתי המייחס שחיתות.

91. כלומר, המבחן הוא מבחן ההקשר הכולל כדי לקבוע באיזו קטגוריה אוחז הביטוי "יד רוחצת ידי" בכל מקרה לגופו. כאשר הביטוי מופיע כביקורת וכתיאור מטאפורי של כשלים ניהוליים, ניגוד עניינים או היעדר שקיפות, הביטוי ככלל יסווג כהבעת דעה וביקורת מקצועית מוגנת. לעומת זאת, כאשר הפרסום גולש מעבר למטאפורה ביקורתית, ומציג טענות עובדתיות מפורשות של עבריינות, מעשי מרמה או שוחד ספציפיים, לא ייחשב הדבר כהבעת דעה.

92. בענייננו, הקורא/מאזין הסביר מבין את הביטוי בהתאם להקשר הדברים בפרסום כמכלול. הטענה בפרסום הינה כי התובע מסייע בידי השר בן גביר בדברור ופרסום מסרים פוליטיים שונים ברשתות החברתיות בהן הוא פעיל (עובדות שאמיתותן הוכחה), ומנגד הוא זוכה למעמד מיוחד כמפקד כיתת כוננות, מקבל תעודת הערכה, דרגות קצונה ייצוגיות ונשק. האדם הסביר יכול להבין את התהליך הלוגי של הסקת המסקנות על ידי הנתבע 2. על יסוד התשתית העובדתית שהייתה בידי הנתבע 2, ואשר הוכחה בענייננו כאמיתית, הגיע הנתבע 2 למסקנה שהתנהלות שכזו היא בבחינת "יד רוחצת ידי". מאחר שמדובר במסקנה לוגית משילוב העובדות שברשותו, הנתבע 2 אינו נדרש להוכיח קיומה של זיקה בין הירתמותו של התובע לסיוע לשר בן גביר לבין מעמדו ותפקידיו בכיתת הכוננות. מאחר שמדובר בתהליך הגיוני של הסקת מסקנות, כפי שמבין זאת האדם הסביר, הדבר עולה לכדי הבעת דעה, גם אם אין הוכחה פוזיטיבית כי "הא בהא תליה". הצופה הסביר השומע את הנטען יכול להפעיל את שיקול דעתו, ולבחור אם להסכים עם מסקנה זו של הנתבע 2, אם לאו. אין מדובר בקביעה אינפורמטיבית מובהקת.

93. ככלל, ביסוד ההבחנה בין עובדה לדעה ההנחה "שהקורא נוהג לרוב להסתמך על העובדות כנכונות, ואילו בהתייחסותו לדעות, המתיימרות להיות דעותיו של המפרסם ותו לא, גישתו מן הסתם ספקנית יותר, וישתדל הוא ליצור לעצמו דעה עצמית משלו אודות העובדות האמורות" (ע"א 334/89 **רבקה מיכאלי נ' בלה אלמוג**, מו(5) 555, 567 (1992)). גם בעניינו מדובר בדעה המזמינה את הצופה ליצור דעה משל עצמו בהינתן העובדות שבפרסום.

94. בהקשר זה אפנה לפסק דינו של בית המשפט העליון ברע"א 817/23 **עמותת חוזה חדש נ' ח"כ זוהר** [נבו] (30.5.2023) שם פסק בית המשפט כי יש לראות בפרסום לפיו "מיקי זוהר הוא חייל בכיר בארגון הפשע של נתניהו שלא מפסיק להסית ולשקר" כהבעת דעה ולא כקביעה עובדתית, וכי אפילו אם הפרסום עולה כדי לשון הרע, הרי שמדובר בלשון הרע החוסה תחת הגנת תום הלב שבסעיף 15(4) לחוק, והפרסום לא חרג מתחום הסביר בנסיבות העניין. במקרה זה הגם שהחזות של הביטוי היא לכאורה קביעה עובדתית, מבהיר כב' השופט סולברג כך (פסקה 25):

> "אם כן, בית המשפט שלפניו מתבררת תביעת לשון הרע מחויב לבחון, במקרים המתאימים, אם הפרסום שבמחלוקת הוא פרסום שאדם מן הישוב יבין שיש להוציא מידי פשט תיבותיו ומשמעותן המילונית. בעשותו כן, על בית המשפט לתת דעתו על השאלה מהו המסר שיקלט מן הפרסום; ולהתחשב בכך שאין זה רצוי כי דיני לשון הרע ידחקו מן השיח צורות ביטוי ציוריות, אף לא כאלה הנעשות על דרך הגוזמה, כאשר הן חפות מיומרה להצגת עובדות. בחינה זו, במקרים מסוימים, עשויה להביא לכלל מסקנה כי על אף שמדובר בפרסום בעל חזות חיצונית עובדתית ('ידיו של פלוני הן ששפכו את הדם', באחת מהדוגמאות שלעיל), נכון יהיה לראות בדברים משום עזיבה של עולם העובדות הקשיחות, אל עבר הבעת דעה על מושא הפרסום ועל תפקודו"."

95. לפיכך, יש לקבוע כי במקרה דנן מדובר בביטוי שהינו בגדר הבעת דעה המוגנת על פי החוק.

<u>תום הלב של המפרסם – האם הייתה חובה על הנתבע 2 לפנות לתובע לקבלת תגובתו טרם הפרסום?</u>

96. כאמור, תנאי נוסף להגנה הוא קיומו של תום לב. חוק איסור לשון הרע קובע חזקות לקיומו של תום לב. סעיף 16 לחוק מונה שיקולים מרכזיים שיש לשקול לצורך בחינת תום ליבו של המפרסם - הפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות; אמונתו הסובייקטיבית של המפרסם בדבר אמיתות הפרסום; נקיטת אמצעים סבירים לפני הפרסום להיווכח שהפרסום הוא אמת; אם

הפרסום נתכוון לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים שסעיף 15 נועד להגן עליהם; ופעולתו של המפרסם אם גילה שהפרסום אינו נכון.

97. הצורך של המפרסם לפנות לנפגע טרם הפרסום, מהווה חלק מהאמצעים הסבירים שעל המפרסם לנקוט טרם הפרסום. ואולם, ככלל, כאשר מדובר בהבעת דעה אין חובה לפנות מראש לנפגע לקבלת תגובתו. כאשר הפרסום הוא הבעת דעה, ולא הצגה של עובדה הטעונה אימות, אין חובה כללית לפנות לנפגע כדי לקבל את התייחסותו.

98. בע"א (מחוזי ת"א) 21451-10-25 **הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' שמואל סוג'יי** שמש [נבו] (9.7.2026) נדון ערעור על פסק דינו של בית המשפט השלום. בית המשפט המחוזי מצא לקבל את הערעור ביחס לפרסום הרביעי וזאת, בדומה לענייננו כאן, מן הטעם שבחלקו הוא נהנה מהגנת אמת בפרסום, חלקו מהגנת הבעת דעה לפי סעיף 15(4) לחוק וחלקו משילובן של שתי ההגנות יחד. בית המשפט עמד שם על טענה דומה לפיה קיימת חובה לפנות לקבלת תגובה ובהעדרה נשללת הגנת תום הלב. בעניין זה הבהיר בית המשפט את הדברים הבאים (פס' 29):

> "בית המשפט קמא זקף לחובתה של חרותי סובר את הימנעותה ממתן זכות תגובה למשיבות על הפרסום הרביעי. המערערות, מצדן, הפנו לכך שבמסגרת התגובות לפרסום בעמוד הפייסבוק, שבו נכלל הפרסום, פורסמה גם תגובתם של המשיבים. מקום שנדרש לשם הקמת ההגנה לפנות לנפגע כדי לקבל ולפרסם את תגובתו, ספק אם די בהפניה לתגובת הנפגע שפורסמה לאחר הפרסום נושא לשון הרע ונדרש לכלול את התגובה בתוך אותו פרסום. אלא שבענייננו, אינני סבור שהימנעות זו, גם אם ייתכן והיה רצוי לנהוג אחרת, יש בכוחה לשלול אחת מההגנות שצוינו לעיל, שכן, הפנייה לקבלת תגובה מהנפגע היא מרכיב חשוב בבדיקת אמיתות הפרסום (פסק דין דיין-אורבך; שנהר, עמ' 477- 482). בקשת התגובה היא חלק מהחובה לברר את אמיתות הפרסום. בענייננו, כאמור, הפרטים העובדתיים בפרסום, רובם המוחלט לא היו שנויים במחלוקת, וכשזהו המצב אין צורך בפנייה לשם קבלת תגובה (ראו, שנהר, עמ' 482). יתר הפרטים בפרסום היו, כאמור, הבעת דעה. לא נדרש לקבל את תגובת הנפגע בפרסום שעניינו הבעת דעה. הפרט היחיד, שאולי נדרשת הייתה פנייה של חרותי סובר לשמש לקבלת תגובתו היה נושא הכשרתו למתן הטיפוליים המיניים, אך כפי שהוסבר לעיל, המרכיב העיקרי, לדעתי, בפרט זה, היה הבעת דעה – דעתה של חרותי סובר כי ההכשרות

ששמש טוען להן אינן מכשירות אותו להעניק טיפול מיני, ואם כן גם לפרט זה לא נדרשה תגובתו"

99. נמצא אפוא, כי פנייה לקבלת תגובה אינה תנאי אוטומטי לכל פרסום המוגדר כהבעת דעה, אלא יש לבחון את תוכן הפרסום ואת השאלה אם הוא כולל רכיב עובדתי עצמאי שלא הוכח. גם מקום בו קיים רכיב עובדתי אך רכיב זה אינו שנוי במחלוקת או שהוכח כנכון וחוסה תחת הגנת סעיף 14 לחוק, גם אז אין בהימנעות מקבלת תגובה כדי לשלול את הגנת תום הלב ואין בהעדר הפנייה לתגובה בנסיבות אלה כדי להיחשב כאי־נקיטת אמצעים סבירים לבדיקת האמת ולפגוע בהוכחת תום הלב.

100. עמד על הדברים לאחרונה כב' סגן הנשיאה, השופט חבקין, בת.א (ת"א) 46985-09-23 **פלוני נ' אלמונית** [נבו] (23.9.2026), והדברים יפים גם לענייננו כאן:

> "במקרה שהאדם שמבצע את הפרסום יודע את העובדות מידיעה אישית, שאלת תום לבו נבחנת על פי אמת מידה אובייקטיבית וסובייקטיבית משולבת. במישור הסובייקטיבי יש לבחון בין היתר את אמונתו באמיתות הפרסום, שהרי אם לא האמין באמתותו חזקה שעשה אותו בחוסר תום לב. במישור האובייקטיבי יש לבחון את האמת המשתקפ[ת] כתוצאה מבדיקה והליך הסקת מסקנות זהיר, סביר והגיוני של התשתית העובדתית שעמדה נגד עיניו כשעשה את הפרסום, למול האמת שהפרסום משקף. ככלל, סבירות הפרסום נבחנת לפי תום לב אובייקטיבי, כאשר אם "פגיעתו של הפרסום אינה חורגת מהסביר, יהיה בכך כדי ללמד כי הפרסום נעשה בתום לב; ולהפך, כאשר פגיעתו של הפרסום חורגת מהסביר, יהיה בכך כדי ללמד שהפרסום נעשה בחוסר תום לב" (שנהר, בעמ' 460).

101. לפיכך, בנסיבות העניין, מצאתי כי לנתבעים עומדת גם הגנת תום הלב.

<u>שקר מפגיע</u>

102. בטרם סיום אציין, כי התובע טען בתביעתו גם לעוולת שקר מפגיע. ברם, ניכר כי התובע זנח (ובצדק) טענה זו. התובע לא העלה כל טענה ביחס לעילה, זו וממילא לא הניח בפני בית המשפט כל תשתית עובדתית או משפטית להוכחת יסודות העוולה.

103. בעוולת שקר מפגיע נדרש להוכיח נזק ממון כתנאי לקבלת פיצויים, נוסף על הוכחת פרסום כוזב בזדון בנוגע לעסק, למשלח יד, למקצוע, לטובין או לזכות קניין. סעיף 58(א) לפקודת הנזיקין קובע במפורש כי לא ייפסקו פיצויים בגין שקר מפגיע אלא אם התובע סבל עקב הפרסום נזק ממון. בפסיקת בתי המשפט נקבע כי יסודות העוולה כוללים פרסום כוזב, זדון ונזק, וכי בהיעדר הוכחת נזק ממון אין מקום לפסוק פיצוי (ראו: ע"א 3322/16 **איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל** [נבו] (30.4.2017)).

104. די לעיין בתצהיר עדות ראשית של התובע כדי להיווכח כי כלל לא ניסה לבסס תשתית עובדתית, למצער, לרכיב הנזק הממוני.

105. מטעם זה, גם דינה של עילה זו להידחות.

<u>סוף דבר</u>

106. מהטעמים המפורטים לעיל, התביעה נדחית.

107. התובע יישא בשכ"ט ב"כ הנתבעים בסך של 25,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תל אביב-יפו בתוך 60 ימים ממועד המצאת פסק הדין.

<u>המזכירות תדוור את פסק הדין לב"כ הצדדים.</u>

ניתן היום, כ"ט חשוון תשפ"ז, 09 נובמבר 2026, בהעדר הצדדים.

דוד יצחק, שופט